

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8080/2538

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด โจทก์ โจทก์ร่วม โจทก์ บริษัท เจริญพัฒนา จำกัด โจทก์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิลานคร กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา 91, พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา 24, ป.วิ.อ. มาตรา 28, ป.วิ.อ. มาตรา 124, ป.วิ.อ. มาตรา 121, ป.วิ.อ. มาตรา 30, พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 91, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 24

ย่อ / หลักกฎหมาย

มูลหนี้ที่เจ้าหนี้จะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลายมาตรา 91 ต้องเป็นหนี้ที่มูลแห่งหนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เมื่อมูลแห่งหนี้ตามเช็คพิพาทเกิดขึ้นหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยทั้งสองเด็ดขาดแล้วจึงหาอยู่ในบังคับตามมาตรา 91 ไม่แต่กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองฝ่าฝืนพระราชบัญญัติล้มละลายมาตรา 24 โดยการที่จำเลยทั้งสองซึ่งศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วกระทำการออกเช็คพิพาทชำระหนี้แก่โจทก์ร่วมอันเป็นการมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นกับโจทก์ร่วม ตามกฎหมายลักษณะตัวเงินประเภทเช็คซึ่งเป็นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลยทั้งสองโดยมิใช่กรณีกระทำตามคำสั่งศาลหรือความเห็นชอบของศาลเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้จัดการทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลายดังนั้นมูลหนี้ตามเช็คพิพาทจึงเป็นโมฆะโจทก์ร่วมหาสิทธินำเช็คพิพาทไปยื่นเพื่อให้ธนาคารใช้เงินตามเช็ค โดยชอบด้วยกฎหมายไม่เมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินโจทก์ร่วมจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเสียหายถือไม่ได้ว่าโจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 จึงไม่มีอำนาจร้องทุกข์คดีความผิดต่อส่วนตัวได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 124 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 และโจทก์ร่วมก็ไม่มีอำนาจร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 30 ศาลชอบที่จะยกฟ้องของโจทก์และโจทก์ร่วมเสีย

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2535 เวลากลางวันจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันออกเช็คเพื่อชำระหนี้ค่าสินค้าเครื่องสุขภัณฑ์และกระเบื้องซึ่งเป็นหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมายให้แก่บริษัทเจริญพัฒนา จำกัด ผู้เสียหาย แต่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน ถือเป็นการออกเช็คโดยเจตนาจะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91 จำเลย ทั้ง สอง ให้การ ปฏิเสธระหว่างพิจารณา บริษัทเจริญพัฒนา จำกัด ผู้เสียหายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาตศาลชั้นต้นฟังคำแถลงของจำเลยทั้งสองและโจทก์ร่วมแล้วเห็นว่า การที่โจทก์ร่วมไม่ได้ยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายไว้หนี้ตามเช็คพิพาทในคดีนี้ย่อมสิ้นผลผูกพันไปก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของ

โจทก์เป็นอันระงับไปจึงให้จำหน่ายคดีโจทก์ และ โจทก์ร่วม อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ พิพากษายืน โจทก์ร่วม ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ที่โจทก์ร่วมฎีกาว่า ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าเมื่อจำเลยทั้งสองถูก พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว จำเลยทั้งสองไม่มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของตนต่อไป อำนาจดังกล่าว ตกให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ โจทก์ร่วมในฐานะเจ้าหนี้ตามเช็คพิพาทต้องยื่นคำขอรับ ชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เท่านั้นและต้องยื่นในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย มิฉะนั้นโจทก์ร่วมก็หมดสิทธิในการที่จะได้รับชำระหนี้ คดีนี้โจทก์ร่วมได้แถลงรับตามรายงาน กระบวนพิจารณาฉบับลงวันที่ 27 กันยายน 2536 ว่า ไม่ได้ขอรับชำระหนี้ในคดีที่จำเลยทั้งสองถูก ฟ้องล้มละลายจริง โจทก์ร่วมจึงหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ตามเช็คพิพาท สิทธิเรียกร้องเงินตาม เช็คพิพาทก็เป็นอันระงับลงด้วยเช่นกัน และถือว่าหนี้ตามเช็คพิพาทที่โจทก์นำมาฟ้องคดีนี้สิ้นผล ผูกพันไปก่อนที่ศาลจะพิพากษาคดีนี้ โจทก์ร่วมไม่เห็นฟ้องด้วย เพราะหนี้ที่จะต้องขอรับ ชำระหนี้ในคดีล้มละลายนั้นจะต้องเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด แต่ กรณีนี้จำเลยทั้งสองถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2535 จำเลยทั้งสองมอบเช็ค พิพาทแก่โจทก์ร่วมเพื่อชำระหนี้เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2535 โดยเช็คพิพาทดังกล่าวลงวันที่ 6, 20, 22 มกราคม 2536 ตามลำดับจึงเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นภายหลังจำเลยทั้งสองถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ เด็ดขาดแล้ว หนี้ตามเช็คจึงไม่ระงับ ศาลฎีกาเห็นว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ว่ามูลแห่งหนี้ตามเช็คพิพาท เกิดขึ้นหลังวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยทั้งสองเด็ดขาดแล้ว การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์ร่วมไม่ได้ขอรับชำระหนี้ไว้ในกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย มูลหนี้ตามเช็คพิพาทจึงระงับไป แล้ว ก็โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91 ที่บัญญัติ ว่า"เจ้าหนี้ซึ่งจะขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย จะเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์หรือไม่ก็ตาม ต้อง ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดเวลาสองเดือนนับแต่วันโฆษณาคำสั่ง พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด"แต่ยังมีมาตรา 94 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 บัญญัติไว้ ด้วยว่า "เจ้าหนี้ไม่มีประกันอาจขอรับชำระหนี้ได้ ถ้ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่ง พิทักษ์ทรัพย์" ดังนั้นมูลหนี้ที่เจ้าหนี้จะต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตาม พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91 จึงต้องเป็นหนี้ที่มูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์แต่ข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่ามูลแห่งหนี้ตามเช็คพิพาทเกิดขึ้นหลังวันที่ ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยทั้งสองเด็ดขาดแล้ว จึงหาอยู่ในบทบังคับตามพระราชบัญญัติ ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 91 ไม่ ดังนั้น ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์ร่วมมิได้ยื่นคำขอรับ ชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายจึงหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ตามเช็คพิพาท สิทธิเรียกร้องตามเช็คพิพาทเป็นอันระงับลงด้วยเช่นกัน และถือว่าหนี้ตามเช็คพิพาทที่โจทก์นำมา ฟ้องสิ้นผลผูกพันไปก่อนที่ศาลจะพิพากษาคดีนี้ ศาลฎีกาจึงไม่เห็นฟ้องด้วย แต่กรณีดังกล่าว เป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 24 ซึ่งบัญญัติว่า"เมื่อ ศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว ห้ามมิให้ลูกหนี้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือกิจการ ของตน เว้นแต่จะได้กระทำตามคำสั่งหรือความเห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ นี้" โดยการที่จำเลยทั้งสอง ซึ่งศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้วกระทำการออกเช็คพิพาทชำระหนี้แก่โจทก์ร่วมอัน เป็นการมุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นกับโจทก์ร่วมตามกฎหมายลักษณะตัวเงินประเภทเช็ค ซึ่งเป็นการกระทำเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลยทั้งสอง โดยมีใช้กรณีกระทำตามคำสั่งหรือความ เห็นชอบของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้จัดการทรัพย์หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ตามบทบัญญัติ

แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายดั่งนั้น มูลแห่งหนี้ตามเช็คพิพาทจึงเป็นโมฆะ โจทก์ร่วมหาสิทธินำเช็คพิพาทไปยื่นเพื่อให้ธนาคารใช้เงินตามเช็คโดยชอบด้วยกฎหมายไม่เมื่อธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินโจทก์ร่วมจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเสียหาย ถือไม่ได้ว่าโจทก์ร่วมเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28 จึงไม่มีอำนาจร้องทุกข์คดีความผิดต่อส่วนตัวได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 124 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 121 วรรคสอง และโจทก์ร่วมก็ไม่มีอำนาจร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 30 ศาลชอบที่จะยกฟ้องของโจทก์และโจทก์ร่วมเสีย ปัญหาเรื่องอำนาจร้องทุกข์ของโจทก์ร่วมตลอดจนอำนาจฟ้องของโจทก์และโจทก์ร่วมนี้เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองพิพากษากลับ เป็น ให้ยก ฟ้อง

องค์คณะ

สุนพ กิริติยุติ · จำลอง สุขศิริ · สมบัติ เดียววิศเรศ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/8080/2538>